

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова**

**Засоби підвищення мотивації при навчанні
англійської мови учнів ліцею**

**Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»**

Виконала: здобувачка 08-251 М групи
Спеціальності 014.021 Середня освіта
Освітньо-професійної (наукової)
програми «Середня освіта (Мова і
література англійська)»
Ткач Оксана Василівна

Керівниця: канд. філол. наук,
доцентка Поторій Наталія
Володимирівна

Рецензентка: учитель вищої
кваліфікаційної категорії,
учитель-методист, заступник
директора з навчально-виховної
роботи Херсонської гімназії № 6
Радецька Ірина Валентинівна

Івано-Франківськ 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти вивчення мотивації при навчанні англійської мови.....	5
1.1 Мотивація як ефективний механізм вивчення іноземної мови. Роль та види мотивації в процесі вивчення англійської мови.....	5
1.2. Психологічні особливості учнів в підлітковому віці	10
РОЗДІЛ 2. Способи підвищення мотивації у процесі вивчення англійської мови ліцеїстами	15
2.1. Шляхи і прийоми підвищення мотивації у ліцеях.....	15
2.2. Експериментальне дослідження на підвищення мотивації вивчення англійської мови у учнів ліцею.....	21
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37
ДОДАТКИ.....	41
Додаток А.....	41
Додаток Б.....	43
Додаток В.....	44

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сьогоднішній час питання вивчення англійської мови набуває нового значення-знати мову стає необхідно через активну міжнародну інтеграцію, розвиток міжнародних відносин. У наші часи неможливо переоцінити роль володіння іноземними мовами як для кар'єрного росту, так і для особистісного розвитку та розширенням власного світогляду. Наші діти, старшокласники, розуміють важливість вивчення англійської мови та серйозно ставляться до неї, але у цих учнів ситуація стає складною через те, що вони дуже зайняті підготовкою до закінчення ліцею, вибором майбутньої спеціальності й вступу до ВНЗ. У ліцеях з'являються профільні предмети і мотивація до вивчення іноземної мови зменшується. Психологічні особливості дітей в цьому віці викликають занепокоєність у науковців. Сучасним ліцеїстам доступна велика кількість джерел інформації, й часто саме наявність готової інформації сприяє підвищенню рівня пасивності і спаду у навчанні мови. Зникає прагнення до пошуку і творчої діяльності.

У нашій країні досі залишається один із найнижчих у Європі відсотків людей, які вільно володіють і спілкуються мовами інших країн, проблема вивчення підвищення мотивації в ліцеях, дітей, які за пару кроків до навчання в вищих закладах є особливо актуальною. На загострення проблеми масова наукова практика створює і впроваджує так звані нетрадиційні, нестандартні форми уроків, які можуть забезпечити активну участь кожного учня, збуджують і утримують зацікавленість до предмету. Однак, як показують дослідження не всі педагоги застосовують такі форми і вважають що традиційні уроки володіють достатнім вміщенням методичних засобів для підвищення мотивації у вивченні англійської мови.

Розробці методів підвищення мотивації навчання англійської мови в старшій школі присвятили свої дослідження такі науковці як Є.І. Пассов, Л.І. Божович, Т.Є. Сахарова, Є.П. Ільїн, Г.В. Рогова, А.І. Ліпкіна, А.К. Маркова,

Т.А. Матіс, А.Б. Орлова, О.М. Леонт'єв, В.В. Столін, Є.И. Кирічук, Д. Семенова, Х. Хекхаузен, Я.М. Колкер, А. Маслоу, З. Дорней.

Психологічні аспекти викладання англійської мови були розглянуті в працях І.А. Зимньої, Н. Симонової, А. Алхазішвілі, А. Леонт'єва, Г.С. Абрамова, Л.С. Виготський, І.С. Кон, В.С. Мухіна.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана у руслі кафедральної наукової теми «Вплив лінгвальних та екстралінгвальних чинників на формування фахівця з іноземних мов у сучасному мультикультурному просторі» (номер держреєстрації 0117U003763).

Мета роботи полягає в аналізі сучасних підходів мотивації навчання учнів ліцеїв і підвищення її ефективності в оволодінні англійською мовою.

Мотивація є важливою частиною вивчення англійської мови, нами були висунуті наступні **завдання дослідження:**

1. Розглянути теоретичну сутність і способи підвищення мотивації.
2. Теоретично провести аналіз способів підвищення мотивації.
3. Дослідно-експериментальним шляхом перевірити ефективність створених завдань для формування і підвищення мотивації у ліцеїстів.

Об'єкт дослідження - мотивація учнів ліцею при навчанні англійської мови.

Предмет дослідження – способи, шляхи і прийоми підвищення мотивації учнів ліцею при навчанні англійської мови.

Методи дослідження: теоретичний аналіз педагогічної, методичної літератури в ракурсі досліджуваного питання, вивчення праць вітчизняних і зарубіжних науковців, узагальнення їх досвіду, спостереження за педагогічним процесом, що науково фіксується, експеримент, анкетування, бесіда.

Методологічною основою для вирішення поставлених завдань вивилися: сучасна концепція особистісно-орієнтованої освіти; вчення про мотивацію навчальної діяльності; державний освітній стандарт.

Практичне значення роботи полягає в тому, що різноманітні способи підвищення мотивації сприяють ефективнішому сприйняттю і вивченню англійської мови і вдосконаленню знань учнів.

Апробація результатів дослідження. Висновки та результати дослідження обговорено на засіданні кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова. Основні засади роботи викладено у публікації «Засоби підвищення мотивації при навчанні англійської мови учнів ліцею» (Магістерські студії. Альманах. Вип. 22. – Херсон. ХДУ, 2022 – С. 89-91).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти вивчення мотивації при навчанні англійської мови

1.1. Мотивація як ефективний механізм вивчення іноземної мови. Роль та види мотивації в процесі вивчення англійської мови.

В останні роки питанням підвищення мотивації навчальної діяльності учнів приділяється особлива увага, оскільки вона свідчить про якість навчальної діяльності, рівень підготовки до вступу у вищі навчальні заклади.

Вплив мотивації визначає світоглядну позицію особистості, внутрішній емоційний стан та адекватну оцінку ситуації.

До поняття мотивація ми можемо віднести цілий комплекс аспектів, під якими розуміється мотиваційна система: мотивації, потреби, інтереси, бажання, цілі, спонукання, спонукальні установки (диспрозії), ідеали [9, с. 23]. І. Зимняя, А. Леонтьєв, А. Маслоу під мотивацією розуміють систему спонукання імпульсів, спрямованих на освітню діяльність, для поглибленого вивчення іноземної мови з позитивним ставленням викладача, на більш глибоке вивчення іноземної мови, її вдосконалення і прагнення розвивати потреби пізнання іншомовної мовленнєвої діяльності [19, с.23]

Класифікація мотивів навчання включає основні категорії: мотивація, закладена в самій навчальній діяльності: навчально-пізнавальна мотивація, пов'язана зі змістом навчальної діяльності, заохочення, які спонукають на занятті пізнати нові факти, опанувати не тільки теоретичні знання й узагальнені способи дій, доступ до сутності явищ, навчальна мотивація, пов'язана з процесом навчання, спонукання до виявлення інтелектуальної діяльності, подолання перешкод у процесі розв'язання поставлених викладачем завдань.

Серед таких видів мотивації як соціальні, виділяють підгрупу комунікативних мотивів (пов'язаних із прагненням індивіду до утвердження в колективі): самовдосконалення, самовиховання, готовності змагатись за

честь групи, до конкуренції за рівень знань з улюбленого навчального предмета, мотив соціального престижу, мотив соціальної ідентифікації, мотив спілкування, тощо; професійні (відображають значущість навчальної діяльності для оволодіння майбутньою професією); мотиви самореалізації (розуміння значущості знань й умінь для професії в майбутньому і постійне вдосконалення своїх знань у цьому напрямку); утилітарні (особистісна вигода).

Мотивація навчання англійської мови є одним з важливих питань методики викладання. Найголовніша специфічна особливість іноземної мови – це оволодіння мовою шляхом навчання спілкування. В умовах нашого часу важливість вивчення англійської мови не підлягає сумніву, оскільки новітня політична структура, стрімке розвинення міжнародного співробітництва і міжнародних контактів, прагне більш глибокого знання іноземної мови нашої молоді.

Формування мотивації учіння на найвищому етапі шкільного життя без перебільшення можна назвати одним з центральних та фундаментальних питань сучасної школи, також як і проблема вітчизняної і зарубіжної психології. Її значимість пов'язана з аналізом джерел активності людини, спонукальних сил своєї діяльності і поведінки.

Проблема мотивації у навчанні виникає в кожній навчальній дисципліні. Однак особливо гостро постає проблема мотивації вивчення іноземних мов у ліцях-вищих ланках шкільного етапу.

Дослідники питання мотивації наводять дані зниження її від класу до класу. При цьому примітно, що до вивчення іноземної мови і на початку, у учнів, зазвичай, висока мотивація. Їм хочеться розмовляти іноземною мовою з однолітками, вдома з батьками; привабливою є можливість декламувати вірші та співати пісні англійською мовою; читаючи, дізнаватися про інші країни, їх звичаї. Багато дітей вбачають у вивченні іноземної мови щось «пригодницьке», проникнення нового незнайомого світу. Привабливою є можливість перевтілюватися: "Я - розмовляю рідною мовою", "Я -

розмовляю іноземною мовою". Словом, майже всі мають бажання володіти англійською мовою, вміти спілкуватися безпосередньо, через книгу і листування. Але починається процес оволодіння іноземною мовою і ставлення учнів змінюється, багато хто розчаровується. Алже цей послідовний період процесу передрікає період нарощування «будівельного матеріалу», цикл неминуче простого складу, здолаття різноманітних проблем, що відштовхує досягнення поставлених задач, про які мріялося [8. с. 23].

Мотивація здобуття знань , як і будь-яка інша її різновидність, включає в себе особливу систему, має характер спрямованості, стійкості і динамічності.

Як вважає А. К. Маркова, мотивація навчання складається з ряду спонукань, що постійно змінюються, вступають у нові відносини [18, с. 14]. Під час аналізу мотивації стоїть складне завдання визначити не тільки домінуючий збудник (мотив), але й облік всієї структури мотиваційної сфери людини. Розглядаючи цю сферу стосовно навчання, А. К. Маркова підкреслює ієрархічність її будови. У структурі мотивації навчання інтерес посідає важливе місце. Інтерес, згідно з А. К. Марковою, «може бути широким, плануючим, результативним, процесуально-змістовним, навчально-пізнавальним, і вищий рівень – це перетворюючий інтерес» [18, с. 14].

Дослідники цієї проблеми акцентують на тому, що в питанні сформування мотивації щодо вивчення англійської мови треба дотримуватись відчуття виключно на внутрішню мотивацію, тобто таку, де стимул до вчення породжуються саме тим, хто навчається, і дія починає реалізовуватись заради її власного змісту.

Внутрішня мотивація учнів є надзвичайно важливою стосовно навчання іноземної мови ,розглянемо її види :

1. Комунікативний різновид внутрішньої мотивації прийнято вважати за основний, тому що комунікація – це перша і природна потреба людини,

яка вивчає іноземну мову. Спеціально проведені соціологічні опитування свідчать про те, що незалежно від віку й соціального статусу всі учні усвідомлено й однодушно формулюють свої потреби як суто комунікативні, а саме: говорити на іноземній мові з колегами, друзями, вміти читати з метою розширення кругозору, як з професійно – учбовою ціллю, так і для власного задоволення, писати іноземною мовою друзям, колегам [26, с. 8].

2. Наступний вид внутрішньої мотивації слід вважати лінгвопізнавальним , який полягає в позитивному ставленні учнів до самої «мовної матерії», до вивчення основних якостей мовних знаків. Можливі два шляхи її формування: опосередкований, тобто через комунікативну мотивацію, і безпосередній, шляхом стимулювання пошукової діяльності студентів у мовному матеріалі [26, с. 15].

Важливим різновидом внутрішньої мотивації є також інструментальна мотивація, тобто мотивація, яка випливає з позитивного ставлення [26, с.17].

В умовах сьогодення особливою популярністю користується теорія «цілеспрямованої мотивації» Р. Гарднера, який визначає дві орієнтації щодо вивчення мови: 1) інструментальну, яка пов'язана з бажанням того, хто навчається, вивчити мову задля досягнення своєї мети, наприклад, складання іспиту, кар'єрне зростання та ін.; 2) інтегративну, яка пов'язана з бажанням того, хто навчається, вивчити мову через високе позитивне особистісне ставлення до цієї мови, народу, який нею спілкується, культури тощо [33,с.42].

3. Дорней та К. Ксізер довели за своїми дослідженнями такі ключові сфери, які відносять до себе ряд таких факторів мотивації :

- 1) рівень (культура, суспільство, практична важливість мови);
- 2) рівень учня (самоефективність, впевненість у собі, орієнтація на результат);
- 3) рівень навчальної ситуації (вплив особистості вчителя, його поведінки, стилю викладання, вплив методів і прийомів навчання, а також вплив групової динаміки) [32, с. 273–284].

Мотивація є найбільшим з фундаментальних питань як у українській, так і в зарубіжній психології. Її головна роль для розробки психології сьогодення пов'язана з розгляду джерел активності дітей, спонукальних сил її діяльності, поведінки. Відповідь на питання, що спонукає людину до діяльності, яка мотивація, «заради чого» вона її робить, є основою її нормальної інтерпретації.

Мотив – це вчинок який спонукає і є стимулом людини до вчинення будь-якого дійства. Основним методологічним принципом, що визначає дослідження мотиваційної сфери у вітчизняній психології, є положення про єдність динамічної та змістової сторін мотивації.

Активна розробка цього принципу пов'язана з дослідженням таких проблем, як співвідношення смислу і значення (О.М. Леонт'єв), система відносин людини (В.Н. Мясищев), інтеграція спонукань та їх смисловий контекст (С.Л. Рубінштейн), орієнтування в діяльності Гальперин) .

1.2. Психологічні особливості учнів в підлітковому віці

Для того ,щоб уміти вірно обрати стратегію поведінки з дорослими учнями , мати уяву про те ,що їх цікавить ,яка інформація буде їм найбільш близька, й підібрати навчальний матеріал ,виходячи з інтересів ,захоплень та особливостей розвитку психічного стану дітей цього віку, необхідно знати про їхні вікові особливості.

Старший шкільний вік є періодом завершення статевого дозрівання і одночасно час -початковим етапом фізичної зрілості. Оскільки такий період припадає на 9-11 класи ,коли дитина від 15 до 18 років, то ми можемо називати учня(ліцеїста) цього віку підлітком, адже за визначеннями більшості науковців підліток-це < хлопець чи дівчина в перехідному віці від дитинства до юності(від 12 до 16-17 років)>.

Провідну роль у розвитку індивіда в підлітковому періоді відіграє навчальна діяльність і спілкування з однолітками.

Виховання підлітків старшого віку складає деякі труднощі, які пов'язані насамперед з особливостями їхнього фізіологічного розвитку, що впливає на розвиток пізнавальних процесів (до прикладу, можна спостерігати деяке зниження темпів зростання розумової працездатності, швидка стомлюваність), і проявляється в їхній загальній реакції на виховні впливи (вищий рівень збудливості, дратівливість, невмотивований негативізм). Цей більш ускладнений етап можна характеризувати з переходом з дитинства у доросле життя. У підлітків сформовуються ідеали, до яких вони прагнуть і на які вони хочуть рівнятися, вони намагаються проявляти самостійність [21, с. 24–26].

Педагогу важливо врахувати особливості рис підліткового розвитку на середньому етапі навчання і необхідно будувати навчальну роботу, виходячи з психологічних і фізичних особливостей учнів. Дивлячись на те, що одна з головних ролей – це спілкування з однолітками, необхідно добирати ті форми і методи навчання, які сприятимуть їхній ефективній інтеракції.

Для ліцеїстів, учнів старших класів є характерною ознакою більш вищий рівень комунікативного розвитку: вони досконаліше володіють морфологічними та синтаксичними аспектами мовлення, зв'язністю, логічністю та послідовністю висловлювання. У мові старшокласників проявляються навички аналізування, робити відповідні висновки, прогнозувати ситуацію. Усі ці важливі особливості в цьому періоді життя дітей необхідно враховувати в процесі навчання англійської мови [4, с.55].

Важливі для учнів особистісні, діяльнісні та інтелектуальні якості починають формуватися з самого народження. Але у підлітковому періоді з'являється чуття дорослості (соціально не підкріплене), яке є по суті новим рівнем претендування на стан, якого підліток ще не досяг [10, с. 87].

Мовне діяння такого підлітка характеризується контрастністю поведінки – від безупинної балакучості (логореї) до безмовної замкнутості. У цей період необхідно застосовувати різноманітні педагогічні прийоми, які

активізують запальну сферу учнів. Крім того, важливо, щоб і сам мовний матеріал, і способи його презентації були цікавими [22, с. 79]. Зі сказаного вище можемо підкреслити, що методична робота вчителя з метою підвищення мотивації до покращення вивчення англійської мови повинна починатися зі складання добре продуманого з психологічної, комунікативної та лінгвістичної точки зору ситуативно-тематичного плану.

С.А. Рубінштейн схиляється до того, що старшокласник поступово рухається від зростання духовної самостійності до усвідомлення власних цінностей, розуміння і прийняття себе, формування власної особистості . Відкриття свого «Я», розвиток рефлексії, тяга до самопізнання – визначальні риси старшого шкільного віку. В учнів формується свідоме ставлення до своїх здібностей, потреб, потягів, мотивів поведінки, почуттів, думок. У цей період завдяки прагненню до самопізнання підлітки приходять до усвідомлення власної особистості [25, с.5].

Учні старших класів ліцею розуміють, куди хочуть піти вчитись після закінчення школи і що їм потрібно зробити ,щоб успішно скласти іспити. Вони формують установку на свідому побудову власного життя.

Підліток усвідомлює, що багато чого в його житті залежить виключно від нього самого, перестає завжди покладатися на турботу і допомогу дорослих, у нього формується відповідальність за свої вчинки. Більше того, відбувається «поступове вrostання в різні сфери життя», визначаючи напрямок, у якому підліток буде розвиватися після закінчення навчання, старшокласник починає підготовку до іспитів, спілкуючись із рідними та близькими для включення в певні сфери життя. Цей процес йде зсередини назовні: від відкриття «Я» до практичного включення в різні види життя.

Завдяки цьому в учня складається особлива форма навчальної діяльності. Вона містить елементи аналізу, дослідження в загальному контексті певної, вже усвідомленої як необхідність, професійної спрямованості та особистісного визначення. Учень старшого віку задіяний у провідній навчально-професійній діяльності, правильна організація якої

здебільшого формулює його подання як суб'єкта дальшої трудової діяльності, і його відношення до праці. Людина вчиться не тільки заради власного навчання, але й для чогось важливішого для неї майбутньому.

Навчальна мотивація якісно змінюється за структурою, оскільки для старшокласника навчальна діяльність сама собою – це засіб для реалізації життєвих планів на майбутнє. Навчання як діяльність, спрямована на засвоєння знань, характерна для небагатьох, основним внутрішнім мотивом є орієнтація на результат.

Орієнтуючись на мотив досягнення, вчитель може підвищити рівень зацікавленості учнів у вивченні англійської мови та культури її носіїв, якщо буде наголошувати на тому, що англійська є засобом спілкування, поширеним в усіх сферах життя суспільства, а тому її знання та навички міжкультурного спілкування можуть знадобитися учневі для його майбутньої професії.

Ще однією особливістю старшого шкільного віку є формування цінностей та власного світогляду.

Для них характерна підвищена важливість емоційних контактів [2, с.48]. Дружба у дітей старшого шкільного віку має особливий характер. У цьому віці вона ґрунтується не тільки на спільних інтересах – погляди на життя та переконання відіграють дуже велику роль. Завдяки спілкуванню з різними групами у підлітка встановлюється система цінностей, формується певний рівень соціальної відповідальності. Також через колектив старшокласник усвідомлює свої здібності, через взаємодію з іншою людиною він пізнає себе, свої можливості, свою значущість. Завдяки розширенню соціальних контактів підліток буде зацікавлений у знайомстві та розвитку відносин з людьми з англійськомовних країн. Знайти друга-іноземця буде незвичним та цікавим досвідом для нього, приводом для збільшення інтересу до вивчення особливостей культури носіїв англійської мови. Тому тут дуже важливо коректно подавати учням інформацію соціокультурного характеру, щоб

сформувати в них реальне уявлення про англомовний світ, без упереджень та хибних міркувань.

Також у старшому віці яскраво проявляється прагнення проявити самостійність, вийти з-під опіки батьків. Ця особливість проявляється в тому, що підліток намагається якимось чином виділитися в групі однолітків, завоювати авторитет, відчувати свою значущість, тобто проявити себе як лідер [12, с. 258-259]. Саморозвиток веде до стійкої самооцінки та певного рівня вимог.

Таким чином, найважливішим завданням у роботі з учнями цього віку є педагогічно правильна організація їхньої діяльності за умови застосування індивідуального підходу до неї, збереження необхідної тактовності та прояву педагогічної витримки і терпіння.

РОЗДІЛ 2. Способи підвищення мотивації у процесі вивчення англійської мови ліцеїстами

2.1 Шляхи і прийоми підвищення мотивації у ліцеях

Для забезпечення ефективної організації навчального процесу в рамках шляхів підвищення мотивації у вивченні мови слід дотримуватися деяких умов:

1) між вчителем і учнями повинні бути доброзичливі відносини, які будуються на повазі; 2) всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися демократичного стилю поведінки;

3) в процесі навчання головну роль відіграє співпраця не тільки між педагогом і учнями, а й між учнями;

4) в ході вирішення поставлених завдань учням необхідно використовувати свій особистий досвід, наводити власні приклади, відстоювати свою точку зору [19, с. 118-120].

Найбільш ефективними методами формування мотивації учення є:

-інтегровані заняття, ігрові технології ,формування пізнавальної мотивації через зв'язок що вивчається з життям, показу наслідків вчинків, формування відчуття довга, відповідальності, профорієнтації, навчання з комп'ютером, використання повчальних програм: підручники, наочно-орієнтовані середовища, залучення учнів до участі в управлінні учбовим процесом(науково-дослідницькі проекти),оцінна діяльність як прийом формування соціальної мотивації.

Для ефективного проведення уроків, педагогами використовується наочність, як засіб підвищення інтересу і один з прийомів формування мотивації. Наочність кожного виду виконує свої функції як засіб пізнання, ілюстрації думок, розвитку спостережливості, кращого запам'ятовування матеріалу.

Події актуальної дійсності також збагачують зміст уроку ,показуючи нашим учням, що вони вчаться не для ліцею а для життя ,ці теми безперечно підтримують комунікативну мотивацію. Тому на уроках дуже доречно використовувати інформацію з газет і журналів Великобританії та США і намагатись доцільно з'єднати з темою уроку.

Методи проведення інтерактивних занять із застосуванням мультимедійної технології навчання ,разом із наочністю дають дуже високий і позитивний результат.

Основна мета вивчення англійської мови в ліцеях – утворення комунікативної сфери, всі інші наміри досягнення в процесі навчання (освітньо-наукова , виховна, розвиваюча) реалізуються в ході здійснення цієї найголовнішої мети.

Дуже важливим засобом є використання комп'ютера в навчальній діяльності ліцеїстів, яке сприяє розвитку навичок, пам'яті, просторової уяви, творчих креативних думок , підвищує інтерес до навчання. Учнівське життя становиться набагато цікавішим.

Використання інформаційних технологій робить процес навчання більш цікавим і поглибленим . Але слід пам'ятати, що комп'ютер не замінює вчителя, а лише доповнює його. Комп'ютери з доступом до глобальної мережі Інтернет, є природним елементом життя середньої школи та є ще одним ефективним технологічним інструментом , який може значно урізноманітнити та зробити процес навчання інтерактивним.[13,с. 96]

Спосіб спілкування означає вміння вчитися спілкуватися і формувати міжкультурну взаємодію ,яка є основою функціонування Інтернету. Спілкуючись у реальному мовному середовищі, яке надає Інтернет, учні потрапляють у реальні життєві ситуації . Участь у розв'язанні різноманітних важливих ,реалістичних ,цікавих і посильних завдань допомагає навчити школярів спонтанно й адекватно реагувати на них ,що стимулює створення оригінальних висловлювань , а не шаблонних маніпуляцій мовними форм

Як інформаційна система Інтернет надає користувачам різноманітну інформацію та ресурси. Неможливо оволодіти комунікативною та міжкультурною компетенцією без практики спілкування та використання ресурсів. У цьому сенсі Інтернет на уроках іноземної мови не змінився: віртуальне середовище Інтернету дозволяє виходити за межі часу та простору, надаючи користувачам можливість вступати в автентичний обмін з реальними співрозмовниками на взаємоактуальні теми. Однак не слід забувати, що Інтернет є лише додатковим засобом технічного навчання і що для отримання найкращих результатів його використання має бути ефективно інтегроване в курс і процес складання завдань. [24, с. 5].

Важливим методом підвищення мотивації є застосування на заняттях інтерактивного підходу.

Важливо відзначити, що не останню роль відіграє психологічний фактор – висловлювання партнерів викликають у кожного учня свої ідеї та заперечення в межах представленого питання, що переходить в обговорення. У процесі взаємодії учнів та вчителя виникає інтерактивний процес, тобто цілеспрямована взаємодія учасників педагогічного процесу.

Одним із способів створення комунікативної ситуації є рольові ігри, які сприяють розвитку міжособистісних стосунків учнів на уроці. [28, с.16] Рольова гра орієнтує учнів середнього шкільного віку на планування індивідуальної мовленнєвої поведінки та прогнозування поведінки співрозмовників. Ця гра передбачає елементи, які перетворюють учнів на представників якоїсь соціальної гри, професії тощо. Через це рольові ігри часто сприймаються дітьми як реальна реальність: школярі отримують можливості для самовираження, яке відбувається в рамках цих ролей. [28, с.17] Кожен гравець діє як частина соціального середовища інших і демонструє шаблон, за яким він може експериментувати зі своєю власною чи груповою поведінкою. Кінцевою метою рольової гри є відпрацювання комунікативних навичок і навичок .

Основним джерелом навчального пізнання є життєвий досвід учнів. В ході навчання учні діляться досвідом, обмінюються знаннями, думками, рішеннями поставлених завдань.

Роль вчителя в цьому підході зводиться до мінімуму і полягає в організації спільної діяльності учнів, завдяки чому учні вносять індивідуальність в навчальний процес. Такий підхід створює сприятливі умови для вирішення творчих завдань, а також сприяє розвитку різнобічного мислення. Учні висловлюють свою точку зору і вчаться її відстоювати.

Дуже цікавими практичними ідеями ділиться з нами Кен Вілсон (Ken Wilson) – відомий педагог-тренер, на семінарі Британської Ради в Лондоні. Перша з них – гра з цікавістю:

Для того, щоб пробудити в групі цікавість, цей викладач часто використовує картинки. Наприклад, цю. Насамперед, запитує — що й навіщо робить ця людина? Після кількох хвилин обговорення в учнів з'являється велика кількість ідей, їм дуже цікаво дізнатися, яке припущення правильне. А ось і відповідь: «Michel Lotito born in 1950, Grenoble also known as Monsieur Mangetout also known as Monsieur Mangetout eats metal and glass can eat bicycle in six days». З'їсти велосипед за шість днів? Wow! Вам хочеться дізнатися більше? Не проблема! Адже ми підготували ґрунт для усного обговорення. Учні із задоволенням обговорюють «життєво - важливі» питання такі як: «Яку частину велосипеда найлегше з'їсти, а яку складніше?»; «Як велосипед перетравлюється?»; «Що говорить із цього приводу дантист?». Потім я даю студентам невеликий текст, який містить відповіді. Звичайно ж, до початку роботи добре б згадати/вивчити деякі слова на тему: handlebar, frame, seat, pedals, wheel, tyre, chain, spokes.

Ось текст, який він використовує:

Michel Lotito has been eating metal i glass since 1959. Doctors have x-rayed his stomach, but remain mystified. His diet has included ten bicycles, a supermarket trolley, seven TV sets, and Cessna light aircraft, which he ate in Caracas, Venezuela. He can eat a bicycle in six days.

'I start with the frame,' he explains. 'I saw off a piece of a ring as wide as my finger. I eat the handlebars in the same way, then I cut up the chain and the spokes.' 'The hardest part is the tyres. 'Eating a tyre isn't as easy as eating the metal parts of a bicycle,' he said. 'It's like eating a kilo of feathers. Your stomach is full, but there's no weight there.'

Інший чинник мотивації – інтерес учнів. Зацікавити учнів можна за допомогою цікавого свіжого матеріалу, дає вчителям поради Кен Вілсон [38, с. 25].

Важливу роль в розвитку і підвищенні мотивації має інтерактивний підхід, який включає різноманітність форм подачі інформації, а також різноманіття форм діяльності учнів.

Він підвищує мотивацію учнів, забезпечує розвиток їх комунікативних умінь, а також творчих здібностей. Розвивається вміння працювати в колективі, забезпечується взаємоповага всіх учасників освітнього процесу. Застосування інтерактивних методів навчання вимагає від вчителя прояву творчості в процесі організації навчальної діяльності.

Основна ідея інтерактивного підходу – це вироблення і розвиток умінь говоріння, забезпечення спільної діяльності та підвищення мотивації учнів. Інтерактивні форми навчання сприяють ефективному засвоєнню навчального матеріалу і вважаються найбільш дієвими при навчанні діалогічного мовлення іноземною мовою, адже сприяють подоланню труднощів, що з'являються в процесі говоріння.

Пріоритетними завданнями інтерактивного навчання є:

- розвиток мовних вмінь учнів;
- підвищення інтересу до предмету навчання;
- якісне засвоєння навчального матеріалу;
- організація самостійної роботи учнів у вирішенні поставлених завдань;
- формування власної точки зору, способу мислення;
- вміння відстоювати свою точку зору;

- вміння працювати в колективі, уважно відноситися до всіх учасників навчального процесу [15, с. 229-230].

В інтерактивному підході важливу роль відіграють діалоги, або діалогічне мовлення. Для забезпечення ефективної організації навчання різноманітними діалогами при використанні інтерактивних методів навчання важливо дотримуватися деяких вимог: включення всіх учнів у роботу, на початку уроку вчитель повинен подбати про психологічну підготовку учнів. Важливо відзначити, що не всі учні готові відразу взаємодіяти один з одним, а також вступати в мовну діяльність. Учні можуть відчувати скутість і страх перед заданою мовною ситуацією.

Також, негативно можуть вплинути нові методи навчання, що використовуються вчителем вперше. Саме тому урок слід починати з розминки і підготовки учнів до активної діяльності [16, с. 23]. Продуктивне і якісне діалогічне мовлення можливе за умови невеликої кількості учнів.

Важливо пам'ятати про те, що кожен учень повинен бути почутий, кожен повинен мати можливість висловитися. Приміщення для проведення заняття, що включає інтерактивну діяльність, має передбачати можливість організувати робочий простір таким чином, щоб усім учням було легко взаємодіяти один з одним, а також пересідати в процесі роботи. На початку уроку вчитель повинен проговорити всі організаційні моменти. Між учнями повинна бути домовленість про повагу один до одного. Учні повинні не просто викладати інформацію, а підійти до цього творчо. Творче завдання становить основу будь-якого інтерактивного методу і повинно мати безпосередній зв'язок з життям учнів, адже особливо практичне, близьке до життя завдання, надає сенс навчання. В рамках творчого завдання учням доведеться знайти своє індивідуальне рішення, ґрунтуючись на своєму особистому досвіді, на досвіді однокласників. Цей принцип сприяє розвитку комунікативних умінь в ході взаємодії учасників освітнього процесу. Для навчання діалогічного мовлення творче завдання має відповідати таким вимогам: -представлене завдання повинне мати багатосторонню спрямованість, тобто мати кілька

рішень; - завдання повинно бути корисним для учнів, щоб вони могли використовувати отримані знання не тільки в рамках уроку; - завдання повинно бути цікавим для учнів, щоб вони могли міркувати за запропонованою темою; - завдання повинне мати зв'язок з темою, що вивчається. Інтерактивний підхід в навчанні передбачає різні варіанти просторового розташування групи [15, с.8-9].

Серед основних і більш зручних розташувань можна виділити такі:

1. Кругове розташування (передбачено для колективної роботи, в процесі роботи учням зручно взаємодіяти між собою, всім видно один одного, питання можуть обговорюватися по колу, або від учня до учня).

2. Парти ялинкою (зручні для роботи в малих групах з подальшим обміном отриманої інформації).

3. Фронтальне розташування (використовується в таких формах роботи, як, наприклад, дебати – учнів ділять на групи для взаємодії не тільки всередині групи, а й між опонентами).

4. Розподіл по групах (підходить, коли в рамках одного питання необхідно розкрити кілька аспектів – учні діляться на групи для опрацювання завдання і подальшого розкриття) [17, с. 8-9].

2.2 Експериментальне дослідження на підвищення мотивації у учнів ліцеїв

На сьогоднішній день учитель англійської мови може сам вибирати засоби навчання для досягнення освітніх цілей. Сучасний процес навчання іноземної мови передбачає велику різноманітність методів і засобів, але варто відзначити, що найбільш ефективними вважаються методи, засновані на особистісноорієнтованому підході. Юнацький вік -це час відкриттів та пошуків, старшокласники люблять досліджувати та експериментувати, намагаються створити щось нове, оригінальне.

На підставі численних досліджень ,у формі експерименту була розроблена низка уроків і використанні способи мотивації , які можуть

покращити і експериментально перевірити, як вони впливають на учнів, до кращого вивчення англійської мови. Проведене нами практичне дослідження ми відносимо до природного експерименту, оскільки воно проводилося в реальних умовах з поділом на контрольну та експериментальну групи. Основною метою експериментальної роботи було проаналізувати доцільність використання методів підвищення мотивації учнів ліцею на уроках англійської мови.

Відповідно до мети, ми визначили основні завдання дослідження:

1. Визначення етапів експериментального дослідження.
2. Діагностика рівня сформованості мотивації учнів старших класів на уроках англійської мови.
3. Визначення основних параметрів перевірки результатів експериментальної роботи.

У процесі організації експериментальної роботи ми керувались такими положеннями:

1. Дослідження має проводитися в природних умовах у відповідності з діючою навчальною програмою англійської мови у середніх класах.
2. Дослідження передбачає свідоме внесення змін у навчальний процес відповідно до мети роботи.
3. Практично-експериментальне дослідження передбачає дослідження використання інтерактивних методів навчання для підвищення учнів середніх класів на уроках англійської мови.
4. Практично-експериментальне навчання повинно проводитися на однаковому контингенті учнів.

Дослідження було реалізоване на базі Чулаківського ліцею, с. Чулаківка, Херсонської області, і проводилось в 10-А класі. Для того щоб краще знати мотиви учнів на уроках час від часу доцільно використовувати анкетування, що дає змогу виявити всі види мотивацій. Нами була розроблена анкета виявлення мотивів в учнів на уроках англійської мови. (Додаток А). Анкета містить 14 питань, вона допомагала краще виявити вид мотивації.

Наше дослідження охоплювало три етапи (табл.2.1)

Таблиця 2.1. Етапи експериментального дослідження

Етап	Завдання	Методи	Припущення стосовно результатів
Констатувальний	<p>1.Визначення контрольної та експериментальної груп.</p> <p>2.Розробка критеріїв оцінювання рівня сформованості 10-х класів на уроках англійської мови.</p> <p>3.Діагностика рівня сформованості мотивації учнів 10-х класів на уроках англійської мови.</p> <p>4.Визначення рівня сформованості навичок діалогічного мовлення учнів 10-х класів на уроках англійської мови</p>	<p>Контроль</p> <p>Аналіз</p>	<p>1.Вибрані контрольна і експериментальна групи.</p> <p>2.Визначені умови.</p> <p>3.Визначений вихідний рівень сформованості мотивації у 10 х класах на уроках англійської мови.</p>
Формувальний	<p>Розробка та апробація завдань на основі інтерактивних методів навчання для розвитку навичок діалогічного мовлення учнів 10 А класів на уроках англійської мови.</p>	<p>Тестування</p> <p>Анкетування</p> <p>Аналіз</p> <p>Самооцінка</p> <p>Систематизація</p>	<p>Підвищення рівня сформованості мотивації учнів 10А класу на уроках англійської мови.</p>
Узагальнювальний	<p>1.Підсумкове тестування.</p> <p>2.Аналіз результатів експериментальної роботи</p>	<p>Тестування</p> <p>Аналіз</p> <p>Систематизація</p> <p>Узагальнення</p> <p>Статистична обробка отриманих результатів</p>	<p>Підтвердження наших припущень щодо ефективності використання інтерактивних методів навчання для підвищення мотивації учнів 10А класу на уроках англійської мови.</p>

З метою перевірки ефективності розроблених завдань і вирішення першого завдання констатувального етапу дослідження нами було визначено контрольну та експериментальну групи. Особливістю роботи ліцеїв є поділ класу на підгрупи ,на уроках іноземних мов. Кожна група налічувала 14 учнів віком 15-16 років. Обидві групи навчаються в 10-А і в 10-Б класах Чулаківського ліцею.

Для поділу учнів на контрольну та експериментальну групи нами була проаналізована навчальна успішність учнів 10-А і 10-Б класів з дисципліни «Англійська мова». В якості основи для аналізу ми взяли підсумкову атестацію учнів за минулий навчальний рік. Кількісний аналіз навчальної успішності свідчив про однорідність цих груп, тобто в кожній групі є приблизно однакова кількість учнів і відносно однаковий середній бал загальної успішності. Так, середній бал в 10-А становить 8,64; а в 10-Б – 8,42 (табл. 2.2):

Таблиця 2.2 – Дані навчальної успішності учнів 10-А та 10-Б класів(за результатами попередньої підсумкової атестації 2020 – 2021 н.р.)

Оцінка	10-А	10-Б
11	2	1
10	2	2
9	4	4
8	2	4
7	3	1
6	1	2

Порівнюючи навчальні результати учнів контрольної та експериментальної групи, ми виявили, що відмінність в успішності з англійської в ліцеїстів за минулий рік досить незначна. Таким чином, для експериментальної групи ми взяли учнів 10-А класу, в уроках з цим класом ми використовували спеціально розроблені інтерактивні завдання, спрямовані на підвищенні мотивації на уроках англійської мови. Контрольна

група складалася з учнів 10-Б класу, в якій заняття проводилися з використанням традиційних методів навчання, і котра виступала в якості контрольної основи, що мала дати можливість оцінити ефективність розроблених нами завдань.

Досвід роботи засвідчує, що на деяких етапах вивчення досить складно підтримувати мотивацію учнів. Так, вивчення граматичного матеріалу, без якого не може відбуватися удосконалення мовних навичок, як правило викликає у ліцеїстів нудьгу та небажання виконувати відповідні вправи. Розуміючи необхідність впровадження граматики в навчальний курс, ми намагались впровадити ігрові компоненти або бесіди.

Для розвитку навичок й вмінь використання лексичного матеріалу в різних формах усного і писемного спілкування, були рольові ігри, ми використовували їх в формі діалогу, і розігрували між парами [26, с. 16-18].
Додаток А.

1. You are in the restaurant. Order White Fish Dinner or Roast Beef Dinner, choose vegetables (green beans, corn or peas), potatoes (French fries, baked), say what you will drink (tea, coffee or milk) and what you will take for the dessert (a piece of cake, apple pie, cherry pie, ice cream). Ask a waiter to bring you the bill.

2. Invite the friend to take coffee, ask him, what coffee he likes (black, white, with cream). Offer a piece of pie or cake.

3. You are at the table. Ask a colleague to pass you the salt, the bread, the sugar. Ask what to take for the dessert.

4. Invite your foreign colleague to a restaurant and ask him what he would like to have for dinner. Order the meal. Speak about your hobbies over the meal.

5. Time to have dinner. Invite the friend to join us.

6. You with your friend are in the cafe. Discuss what you are going to order.

7. You came into a restaurant to have dinner. Ask a waiter what he can offer you.

8. You ask your friend when he is going to the dining-room. You are very busy and cannot go with him. Ask him to buy you a sandwich and a glass of juice.

Health Food A.: *Excuse me, I have never been in a health-food store before.*

What kind of products do you carry?

B.: *All the products we carry are made from all-natural ingredients.*

A.: *What does that mean?*

B.: *It means: nothing synthetic, no artificial coloring, no artificial flavoring, and no preservatives.*

A.: *I see that you have vitamins and minerals here. But a regular drugstore sells them too.*

B.: *That is true, but ours are made from natural ingredients only, whereas the drugstore brands often have synthetic ingredients.*

A.: *What else do you carry?*

B.: *We have herbal remedies, all-natural soaps, shampoos, and beauty products, as well as organic foods.*

artificial coloring (= no food dyes) — штучні барвники;

artificial flavors (flavoring) — штучні смакові добавки;

products with no preservatives — продукти без консервантів;

all-natural ingredients — натуральні компоненти .

2. *What would you say if you took part in the following dialogues. Act them out.*

1. *Mary: Are you going to the supermarket tomorrow?*

Jane: ... M: What are you going to buy?

J: ...

M: Can you buy some apples for me?

J: ...

M: Certainly.

J: ...

2. *A.: Where do you usually buy food?*

B.: ...

A.: Do you find it convenient?

B.: ...

A.: *But there are always crowds of people there!*

B.: ...

3. A.: *Here's a large supermarket. Let's drop in!*

B.: ...

A.: *Some sausage and cheese. Do you need anything?*

B.: ...

A.: *And then let's have a cup of coffee with cakes at the cafe.*

B.: ...

A.: *Excuse me, sir, where can I buy a box of chocolates?*

B.: ...

A.: *Can I have there a cup of coffee, too?*

B.: ...

A.: *Is the shop still open?*

B.: ...

A.: *Are you going to buy meat today?*

B.: *No, ...*

A.: *What are you going to buy then?*

B.: ...

A.: *How about vegetables?*

B.: ...

Варіанти відповідей учнів виявились веселими і влучними .Але аналізуючи опитування ,ми з'ясували , що проблема є в самотійному складанні діалогу, у деяких учнів виявилась проблема у власних силах і знаннях. Ліцеїсти прокоментували, що їм подобається працювати у парах, але складання діалогів за зразком, вони вважають нудною роботою.

Ми проводили час в іграх.

1) *"Detective"*

Ведучий пише на дошці питання:

1. *How many guests knew the secret?*

2. *When was the champagne poisoned?*

3. *Who locked the door?*
4. *Why was the body near the window?*
5. *What was burnt in the chimney?*
6. *Whose footprints were in the garden?*
7. *Where is the diamond?*

Учні повинні написати в їхньому зошиті невеличкий детектив, відповідаючи на питання. По закінченню часу, діти повинні розповісти отримані детективи. Найкраща історія виграє в змаганні.

2) *Scrabble game*, допомагає розвивати мислення і запам'ятовувати багато слів

3) *Guess my word.*

4) *"Play a game. Work in a small group. One person chooses a job from the list below. The others can ask 4 questions to find out which job the person is thinking of."*

Для вивчення граматики використовували ігри для закріплення Future Indefinite Passive, Past Perfect :

"Look at the pages from Caroline's diary and say what will be done on each day of the week"; You see how busy Caroline is going to be this coming week. She won't be able to do a lot of things that she has to do. Think of 5 things that won't be done by Caroline "; 'Work in pairs and ask each other what things will and won't be done in your family at the coming weekend";

5) *Ланцюжок*» – інтерактивний прийом, який полягає в тому, що учні будують висловлювання на рівні фрази по-черзі один за одним, логічно продовжуючи попередньо сказане висловлювання.

Поставивши за мету зацікавити учнів до активного спілкування, нами був виділений урок для проведення заздалегідь підготовленої дискусії. Тему учні обирали самостійно, ролі обирали самостійно також, у ролі керівника дискусією виступав учень з класу, вчитель виконував роль спостерігача, та інколи скориговував відхилення від основної теми. По завершенню дискусії учні були готові запропонувати тему вже для наступної дискусії.

Дискусія організовувалась в кілька етапів: вибір теми, підготовка матеріалів, вибір ведучого, опрацювання матеріалів, проведення дискусій.

Тема: Health food is important! But fast food is tasty! What is our choice?

Клас: 10 А

Основна мета була сформувати вміння вести дискусію англійською мовою, висловлюватися за і проти певної проблеми, обґрунтовувати свою точку зору. Розвивати вміння працювати в команді. Практикувати у вживанні активного словникового запасу. Скласти доброзичливу обстановку .

Обладнання яке ми використовували : парти, поставлені на півколом, і одна

II. Основна частина ходу уроку була такою :

R: So, we're going to start. The rules are:

- *Listen to the opponent by the very end, and then express one's point of view;*
- *Don't offend each other;*
- *Remember: we're going to find the compromises.*
- *First each of you will tell one sentence to express your opinion.*

Спочатку кожен з учнів висловлює свою точку зору одним реченням, потім виступають по черзі два доповідачі. Інші можуть ставити запитання, погоджуватися, заперечувати, висвітлювати додаткову інформацію, яку вони знайшли в процесі підготовки до дискусії.

Можливі слова та вирази: fat, to enjoy, the qualities, healthy, to be considered, I'm agree, I'm disagree, vitamins, tasty, pleasure, minerals, to feed, muscles, fats, grow, energy, to my point of view, as for me, what are the facts, no time, convenience

Кінець уроку

T: Well, our discussion is over and I suppose you became more experienced.

What was the most important?

What do you like the most?

What was the most difficult?

Після цього заняття ,ми зробили висновки, спостерігаючи за поведінкою ліцеїстів, що їм дуже сподобалось невимушена обстановка, круглий стіл ,атмосфера дружньої бесіди .

Результати проведення дискусії можемо подати у вигляді порівняльної таблиці:

Таблиця 2.3 Порівняльна таблиця результатів проведення дискусії

Урок з використанням методу дискусії	Заняття з використання звичайних методів
Ліцеїсти зацікавилися проблемою, виникло бажання детальніше вивчити,	Проблематичні питання не з'являються, традиційне опрацювання мовного матеріалу
Формуються навички вислуховувати опонента;	Учні дають відповіді хаотично, якщо з'являється суперечка;
Закріпили ЛО і МФ з теми (результати диктанту на контроль засвоєння ЛО були вищими, ніж до цього);	Лексику вивчають неохоче, або взагалі ;
Стало можливим викорінення страху перед говорінням	Більшість учнів мають страх виражати свою точку зору, або просто відповідати вчителю через страх зробити помилку;
Отримали шанс виникнення штучного тимчасового антуражу	Діти , враховуючи те, що вони на традиційному уроці, уживають українську мову частіше ніж англійську.

Після цього заняття, ми зробили висновки ,спостерігаючи за поведінкою ліцеїстів, що їм дуже сподобалось невимушена обстановка, круглий стіл ,атмосфера дружньої бесіди.

Наступним етапом було завдання. обговорення теми “Covid 19” на прес конференції (Додаток Б). Ми вважаємо щоб формувати стійку мотивацію іншомовної діяльності учнів треба урахувати системне використання «живих» матеріалів, обговорення як питань до тексту підручника, а й «гарячих» проблем, які цікавлять всіх і кожного. Задана тема дуже є актуальною для нашого життя. Ліцеїсти з задоволенням робили колективно

стінгазети, і приймали участь в обговоренні цієї проблеми. Для того щоб уникнути проблеми деяких учнів лексикою, ми подали дітям фрази і слова до цієї теми. Ця лексика яка була основою для нашої теми:

pandemic – пандемія ;

coronavirus outbreak – спалах коронавірусу ;

the world is dealing with pandemic – ми маємо справу з пандемією

to slow the spread of transmission of the virus – уповільнити поширення коронавірусу;

have been exposed to coronavirus – бути схильним до вірусу ;

be most at risk – наражатися на найбільший ризик ;

ability to fight the virus – здатність боротися з вірусом ;

spread the virus to other people – передавати вірус іншим людям.

wash your hands frequently — частіше мийте руки ;

do not touch your face or eyes — не чіпайте лице і очі ;

cut down social contacts — збережіть кількість соціальних контактів ;

wear personal protective equipment: mask and gloves — носіть засоби особистого захисту: маску і рукавички ;

treat your hands with antiseptic — оброблюйте руки антисептиком ;

Також використовували слова:

quarantine — карантин ;

restrictive measure — обмежені заходи ;

keep a social distance — тримати соціальну дистанцію ;

close the state border — закрити державний кордон ;

to self-isolate —самоізоляція;

state of emergency — надзвичайне становище.

Ці заняття викликали величезний інтерес в роботах груп, направлених на формування вузьких соціальних мотивів.

На завершальному етапі відбулось оформлення проекту у вигляді презентації Power Point, пред'явлення та захист самого проекту. Тема нашого проекту була: “ Traditional Ukrainian Food ”. На цих заняттях учні показували

свої презентації з досліджуваної теми. Ми враховували помилки учасників проекту для подальшого обговорення. Кожен учень показує свій проект, у цей час всі інші учні заповнюють таблицю "Traveller's leaflet", запропоновану заздалегідь на підготовлених картках. Така опора допомагала класові швидше зорієнтуватися і одночасно включитися у проектну діяльність разом із ліцеїстами, які представляють проект. Після представлення проекту слухачам пропонуються завдання для перевірки засвоєння нових знань, підготовлені заздалегідь, які закріплюють отримані знання на практиці.

Варто зазначити, що створення мультимедійної презентації у редакторі Power Point – це не новий спосіб, проте, він виправдовує свою популярність і практичність, оскільки включає простоту використання, невеликий набір широкодоступних на сьогоднішній день технічних засобів, можливість систематизувати і наочно представити для аудиторії практично будь-яку, ретельно відібрану інформацію.

На початку цього проекту виникли труднощі з якими ми зіткнулись, це деякі технічні аспекти, наприклад, невміння учнями правильно створити шаблони, слайди, вивести потрібну інформацію на екран.

Старшокласники отримали інструкцію для уникнення проблем по підготовці проекту, ми разом створили чернетки, написали невеликі плани і начерки, які надалі допомогли чіткій структуризації роботи. Також учням було складно правильно сформулювати та піднести свою думку, тим більше іноземною мовою. Для представлення презентації школярам ми розповіли просто про щось складне, донесли головну думку своїми словами. Наприкінці заняття у нас з учнями відбулось обговорення результатів, підбиття підсумків роботи, рефлексія.

Це завдання було творчим і дуже цікавим. Ми запропонували висказати, й завершити свою думку про проект такими фразами:

Now I can...

During today's lesson I have found out...

I learned...

Дуже цікавими виявились завдання для ліцеїстів, аудіювання, і вправи до нього.

Результати проведених експериментальних завдань дозволили визначити критерії розвитку мотивації учнями старшої школи за рівнями: високий, середній, достатній, низький.

За отриманими результатами у ході формувального експерименту встановлено, що експериментальна діяльність на основі використання системи вправ для розвитку лексичних навичок учнів старшої школи у процесі вивчення іноземної мови дала позитивні результати. Результати свідчать про недостатній рівень розвитку лексичних навичок на початку експерименту в учнів експериментальної та контрольної груп.

У підсумку, можна порівняти результати, отримані учнями кожної з груп до і після проведення формуючого етапу експерименту. На констатуючому експерименті учні експериментальної групи отримали 6,9 балів. Після використання авторського комплексу вправ середній бал, отриманий цією групою учнів склав 8 балів, тобто поліпшення склало 1,1 бала. У контрольній групі відбулося погіршення результатів на 0,3 бала.

ВИСНОВКИ

У даній кваліфікаційній роботі на основі аналізу науково-методичної літератури з проблеми дослідження підвищення мотивації вивчення англійської мови у ліцях детально охарактеризовано поняття мотивації, описана важливість мотивації у вивченні мови, види мотивації. Виявлено ключові аспекти забезпечення підвищення мотивації, що знайшли відображення у викладанні сучасних педагогів. Розроблено комплекс мотиваційних вправ і проведено було експеримент на доцільність їх застосування у старших класах.

Хочемо сказати про те що освіта в нашій країні сьогодні орієнтована на розвиток інтелектуального і особистісного потенціалу підростаючого покоління, що дозволяє йому реалізуватися у мінливому світі. Перед сучасними ліцями постає завдання розвитку у школярів мотивації у таких видах діяльності як пізнавальна, навчальна, творча, саме мотивація забезпечує усвідомлення цінності діяльності для особистості, спрямованість на її здійснення, мобілізацію інтелектуальних сил та вольових зусиль на її процес та результат.

Розглянувши проблему мотивації ліцеїстів при навчанні іноземної мови, ми бачимо, що можливостей для підвищення мотивації існує дуже багато. Безліч чинників впливають на стимулювання учнів до навчання: інтерес до дисципліни, сприйняття її повноцінності, загальне бажання виконувати поставлені задачі. Іноземна мова має бути важливою складовою частиною в загально освітніх закладах.

Не всі діти будуть мотивовані однаковими бажаннями, цінностями. Є учні, які будуть мотивовані схваленням інших. Тому вчитель має пам'ятати, що йому треба розвивати в учнів відчуття переконаності й успіху, утворювати на уроках відчуття суперництва, вишукувати завдання так, щоб завжди піддержувати внутрішній мотив до пізнання англійської мови.

Хочу наголосити на величезній ролі професійно-педагогічних якостей викладача: педагогічного мислення, спостережливості, загальної і

педагогічної ерудиції, дотепності і гнучкості мислення, передбачення. Вчитель має бути якомога толерантнішим, нести у клас гумор та усмішку, створювати у аудиторії спокійну та безпечну атмосферу, давати позитивний feedback та хвалити. З тими дітьми які слабкіші, та менш змотивовані намагались працювати на їх успіх, приймати помилки ,заохочувати ставити цілі та працювати задля їх досягнення.

Мета даної роботи полягала в тому, щоб роздивитись способи для підвищення мотивації старшокласників до вивчення англійської мови. Для досягнення поставленої мети вирішенні були наступні завдання:

Опрацьовані були теоретико-методологічна та педагогічна література; охарактеризована сучасний стан процесу навчання і ступінь застосування мотиваційних технологій;

- уточнили зміст поняття «мотивація», перерахували і охарактеризували типи мотивації;
- виявили проблеми мотивації і відзначили шляхи їх вирішення;
- розглянути технології підвищення мотивації,
- охарактеризували інноваційні технології підвищення мотивації.

Можемо сказати виходячи з результатів експерименту, що сучасні діти потребують для підвищення мотивації використання активних методів :проблемних, дослідницьких, ігрових. В сьогоднішні учням подобається комунікативний метод з використанням новітніх технологій. Діти не хочуть сприймати світ без Інтернету, і якщо сучасний вчитель знаходить цікаві підходи, теми, безперечно мотивація дуже підвищується. Нашим учням робити проекти в PowerPoint сподобалось найбільше, хоча виникли труднощі з оформленням і подачею матеріалу. Аудіювання ,з використанням учбового сайту British Council теж викликало інтерес, діти бачили картинку і могли уявити всю ситуацію , що чули в записі розмови потім робили вправи на сприйняття матеріалу. Рольові ігри були цікаві, коли учні імпровізували відповіді ,натомість готові діалоги викликали нудьгу.

Отже, ефективність проведення уроків англійської мови у ліцеях багато в чому залежить від уміння вчителя правильно організувати урок і грамотно вибрати ту чи іншу форму проведення заняття. Ситуативний і комунікаційний підходи для підвищення мотивації учнів на сьогоднішній день є найбільш цікавими для учнів. З впевненістю пропоную використовувати наглядний матеріал, творчий, за допомогою презентацій і проєктів, тем які враховують інтереси і запити ліцеїстів в нашому сьогоденні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Вартанова И.И. До проблеми мотивації навчальної діяльності// Вісник МГУ. Психологія. - 2000. - №4. - С. 33-41.
- 2.Божович Л.И . Проблема формирования личности : избранные психологические труды / под.ред. Д.И. Фельдштейна .- М.: НПО 'МОДЭК',1997.- 349 с.
- 3.Бородина Г. И. Приёмы проблемного обучения в профессионально ориентированном учебнике для интенсивного обучения чтению на иностранном языке / Г. И. Бородина // Сб. науч. трудов МГЛУ. – Вып. 449. – М., 2000. – С. 43–51.
- 4.Гальскова Н.Д. Теорія викладання англійської мови. Лінгводидактика та методика. - М.: ІЦ «Академія», 2004. - 336 с.
- 5.Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
6. Грабовська Т . В. Формування позитивної мотивації діяльності особистості .Рідна школа. 2002 .№ 4. С .12- 14.
7. Гремیتських Г. М. Змістові характеристики мотивації студентів немовних спеціальностей до вивчення іноземної мови / Г. М. Гремیتських. – Запоріжжя : [Б. в.], 2009. – № 3(56). – 479 с.
- 8.Зайцева М.В. Мотивация и некоторые пути ее повышения .М.,ИД “Первое сентября”,2003.- с. 23
9. Зимняя И.А. Педагогическая психология .Москва , 2004. 384 с.
10. Знанецкая Е. Н. Проблемы мотивации обучения иностранному языку в высшей школе / Е. Н. Знанецкая, В. Э. Райлянова // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 2(18). – С. 87–91.
11. Зязюн І.А. Мотивація і мотиви людської поведінки// Початкова школа. - 1999. - №6. - С.3-6.
12. Ільїн Є.П. Мотивація і мотиви . СПб.:Пітер, 2006. 512 с.

13. Інноваційні технології навчання від А до Я / упор. В. Волкова .- К.: Шкільний світ,2011 . – 96 с.
14. Інструктивно - методичні рекомендації щодо вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах предметів інваріантної складової навчального плану у 2009/1010 навчальному році : [за листом МОН України від 21.08.2010 № 1/9-580].// Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України.- К. : Педагогічна преса.-2010.-№ 25/27.- С. 3-80
- 15.Інтерактивні технології навчання : терія,досвід: метод. Посіб./авт.-уклад.: О.Пометун,Л. Пироженко.-К.: А.П.Н.,2002. – 136 с.
16. Коваленко В. П. Проблема мотивації вивчення іноземної мови та лінгвокультурологічний аспект / В. П. Коваленко, Г. Г. Папура // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2013. – № 14(273). – С.117–120
- 17.Колкер Я.М. Практична методика вивчення іноземних мов. - М.: ИЦ «Академія», 2000 - 264 с.
- 18.Крамаренко С.Г. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів/ Крамаренко С.Г.//Відкритий урок.- 2002. - № 5.- с.7-10.
- 19.Маркова А. К. Формирование интереса к учению у школьников / под ред. А. К. Марковой. – М. : Педагогика, 1986. – 191 с.
20. Маслоу,Абрахам –«Мотивація та особистість».3 видання – СПб.:Пітер,2003-352 с.
21. Матюхина М. В . Мотивация учения младших школьников/ М.В. Матюхина.-М.: Педагогика,1984.- 144 с.
22. Пассов Е.И . Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е . И. Пассов .- 2-е изд.- М.: Про-свещение, 1991 .- 223 с.
23. Пассов Е.И. Урок иностранного языка в средней школе .- М.:Просвещение,1988.-с 201
24. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранного языка//ИЯШ-2001- №2 с. 14-19
25. Пометун О. Сучасний урок .Інтерактивні технології навчання/ О.Пометун ,Л. Пироженко.- К.: А.С.К.,2005.-192 с.

26. Рогова Г. В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Рогова Г. В., Рабинович Ф. М., Сахарова Т. Е. – М. : Просвещение, 1991. – 287 с.
27. Рубинштейн С.А. Основы общей психологии .В.2 т .Т.2.- М.:Педагогика,1989.-328 с.
28. Семенова Т.В.,Семенова М.В. Ролевые игры в обучении иностранным языкам/ Т.В. Семенова , М.В. Семенова //ИЯШ.-2005.-№1.-С. 16- 18.
- 29.Якобсон П. М. Психологические проблемы мотивации поведения человека / П. М. Якобсон. – М. : Просвещение, 1988. – 224 с
30. Crookes G. Motivation: Reopening the Research Agenda / G. Crookes, R. Schmidt // Language Learning. – 1991. – № 41. – P. 469–512.
31. Djebbari Z. Positive Psychology in Language Teaching. Dusseldorf, 2016. 232p.
32. Dornyei Z. Motivation and Motivating in the Foreign Language Classroom / Z. Dornyei // The Modern Language Journal. – 1994. – № 3. – P. 273–284.
33. Gardner R. C. Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation / R. C. Gardner. – London : Edward Arnold, 1985. – 355 p.
34. [https : //www. Englishteacherwebsites.com](https://www.Englishteacherwebsites.com)
35. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів .5-9 класи. Іноземна мова .Рівень стандарту, академічний рівень ,профільний рівень .-К.,2010. – 112с.5.Пронина О.П. Особенности обучения диалогическому общению /Пронина О.П. -Москва:Наука ,1990.-156 с.
36. Bilbrough N. Dialogue Activities :Exploring Spoken Interaction in the Language Class.- Cambridge University Press , 2006 – 256 p.
37. <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/>
38. Ken Wilson Drama and Improvisation Resource Books for Teachers ,OUP Oxford, 13 november.2008 p.-136
39. Clare A.Speakout [pre-intermediate students’book]/A. Clare,Wilson J.J. – London:Pearson Longman.P.9

40. Eric.H. Glendenning, John McEwan. Oxford English for information Technology. Second edition / Eric H.Glendenning, John McEwan.-Oxford University Press. – 222 p.

41. [https://naurok.com.ua/pidvischennya -motivaci-u -uchniv-na -urokah-angliyskogo-movi-42574.html](https://naurok.com.ua/pidvischennya-motivaci-u-uchniv-na-urokah-angliyskogo-movi-42574.html)

ДОДАТОК А

Анкета Виявлення видів мотивації

Інструкція: Оцініть питання, в 1й колонці поставте позитивне ставлення «+» або негативне ставлення «-», в 2й колонці оцініть своє позитивне чи негативне ставлення від 1 до 10 балів.

Питання	Позначка «+» або «-»	Постав оцінку за шкалою від 1 до 10 балів
1.Кожна освічена людина повинна знати англійську мову (для загального розвитку);її необхідно знати як найпоширенішу у світі)		
2.Вивчаю як програмний предмет, хочу мати хорошу оцінку		
3.Не хочу бути гірше товаришів		
4. Не хочеться засмучувати мого вчителя		
Практичний мотив:		
5.Без знання англійської неможливо прочитати жодної іноземної вивіски,реклами, пакувального ярлика		
6.Англійська подобається більше, ніж будь-яка інша, тому що в ній більше цікавого ,незнайомого		
7.Вивчаю ,так як це обов'язково знадобиться в житті		
Практичний мотив		
8.Англійська мова може стати в нагоді в університеті(у роботі, у житті),може стати предметом гордості		

Продовження додатку А		
9.Подобається спілкування в класі на іноземній мові		
10. На уроці англійської мови цікаво.А про інші мотиви я не замислююсь		
11.Англійська мова слугує засобом задоволення моїх позаурочних інтересів(комп'ютер,інетернет ,сучасна музика,електронний зв'язок,відео)		
12.Хочу навчитись писати листи англійською мовою		
13.Подобається ,коли читаємо листи з англомовних країн		
14.Хочу листуватися з однолітками - іноземцями,як сусід- старшокласник		

ДОДАТОК Б

Робота в парах(складання власного діалогу без зразка) :

Аудіювання , з комплексним підходом

<https://learnenglish.britishcouncil.org/skills/listening/a2-listening/a-morning-briefing>

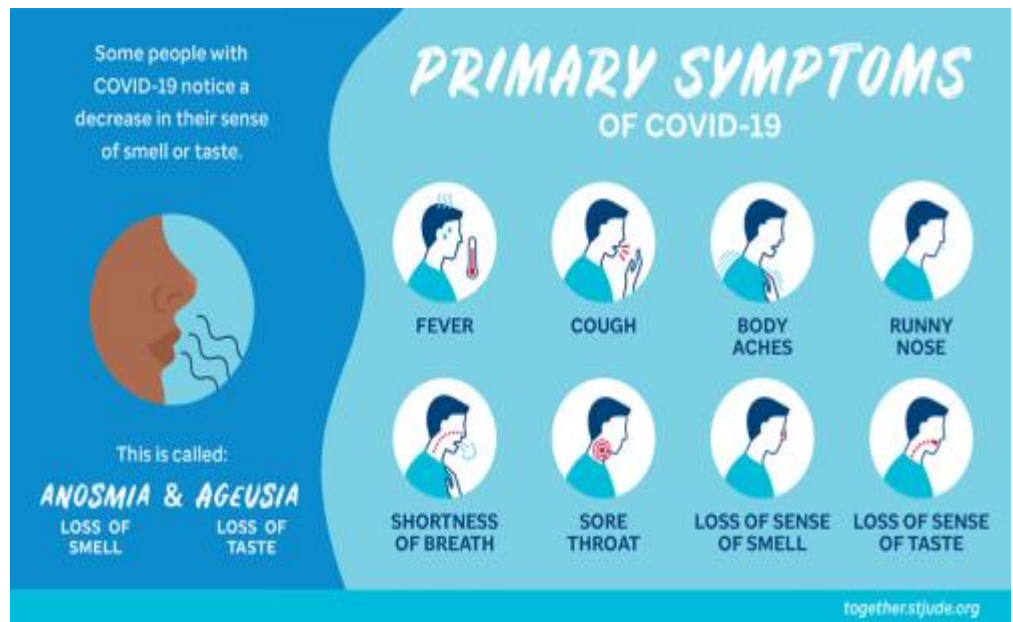
ДОДАТОК В

COVID-19

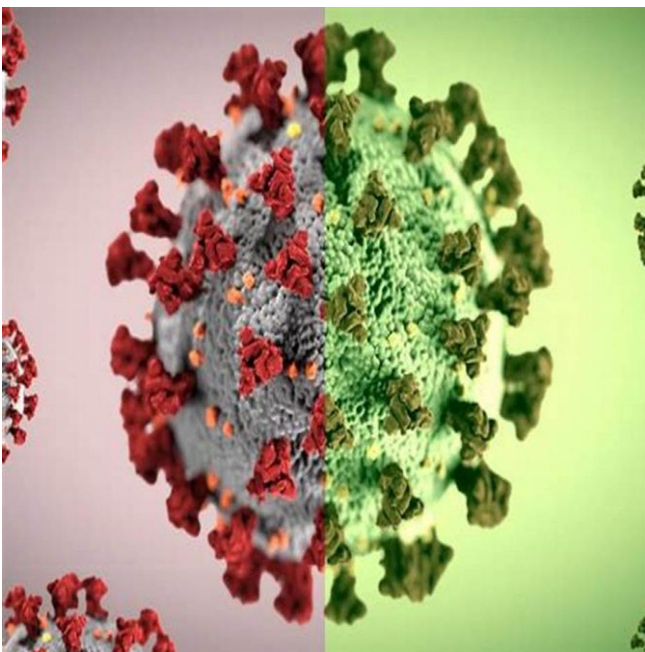
SYMPTOM

Safety
equipment:

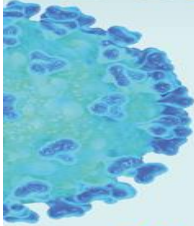
1. Antiseptic
2. Protective mask
3. Gloves
4. A hat on the head
(optional)
5. Safety glasses
(optional)

What to do if covid is
detected:

1. Firstly call an ambulance.
2. If there was anyone else in the room, everyone should wear masks and move as far as possible from anyone who has an infection.
3. Do not leave the room in which the infected person is located until the doctor arrives and does a covid test

CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19)

The University of Cape Town (UCT) is taking the threat of infection in our community extremely seriously. Please familiarise yourself with the information that follows to ensure your health and safety.

What is COVID-19?

Coronaviruses usually affect only animals. Those that infect humans cause mild to severe upper respiratory tract illness, including high fever, coughing and difficulty breathing.

COVID-19 has been declared a global pandemic by the World Health Organization and a national disaster by President Cyril Ramaphosa.

Slowing the spread

COVID-19 spreads from the upper airways of an infected person when they cough or sneeze. Saliva droplets fall onto nearby surfaces, where the virus can live for a number of days. Most of the risk comes from touching infected surfaces and then touching your nose, mouth or eyes.

Social distancing is the most effective way of slowing the spread of COVID-19.

Keep your distance from others (about 2 meters).

Avoid taking public transport.

Limit your activities in public and avoid crowded places (gatherings larger than 100 people).

UCT has cancelled or postponed events until the end of June 2020.

Staff and students must work from home if possible.

UCT will rely largely on online learning.

Students must vacate residences where possible.

Who is most at risk?

People over 60 and those living with chronic medical conditions, such as:

- cardiovascular disease
- diabetes
- respiratory conditions
- high blood pressure
- cancer.

Travellers to high-risk areas are particularly vulnerable.

What if I have been travelling?

- Stay home on your return.
- Practise social distancing for 14 days.
- Ensure meticulous hand hygiene and cough etiquette.
- Take your temperature twice a day.
- Monitor for fever, a cough or trouble breathing.

What if I present with symptoms?

- Stay at home and self-isolate
- Ensure meticulous hand hygiene and cough etiquette.
- Immediately contact the facilities earmarked for COVID-19 testing or the Student Wellness Service.

What is the best prevention?

Wash your hands regularly with soap and water.

Regularly use an alcohol-based (≥60% alcohol) hand sanitiser.

Cover your mouth (using a tissue or your elbow) when coughing or sneezing.

Place used tissues directly into the bin, and wash your hands immediately afterwards.

Increasingly clean all surfaces that are frequently touched using normal cleaning products.

Avoid close contact with people who are sick.